

Hoge Raad

Citation for published version (APA):

de Groot, G-R. (1997). Hoge Raad: 28 februari 1997, nr. 704. *Nederlandse Jurisprudentie*, 3903-3909.

Document status and date:

Published: 01/01/1997

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

dat de schade niet is veroorzaakt door een daad of nalatigheid van de wegvervoerder.

M.H. Claringbould

Nr. 704

HOGE RAAD

28 februari 1997, rek.nr. 8879

(Mrs. Roelvink, Mijnsen, Herrmann, Jansen, De Savornin Lohman; A-G Mok; m.nt. GRdG) RvdW 1997, 60

Nationaliteitsrecht. Kind zonder zelfstandige verblijfstitel verliest van vader afhankelijke verblijfstitel; latere naturalisatie vader. Geen medenaturalisatie kind.

Geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting geeft het oordeel van de rechtbank dat het kind, toen zijn vader door naturalisatie de Nederlandse nationaliteit verkreeg, niet beschikte over een vergunning tot verblijf en daarom, in verband met het bij de naturalisatie gemaakte voorbehoud, niet met zijn vader is meegenaturaliseerd. De rechtbank heeft daartoe overwogen dat het kind sedert zijn geboorte geen zelfstandige verblijfstitel had en tijdens zijn verblijf bij zijn vader wel over een van de aan zijn vader verleende vergunning tot vestiging afhankelijke verblijfstitel beschikte, maar dat deze titel verloren ging toen hij bij de beëindiging van de samenwoning tussen zijn ouders bij zijn moeder ging verblijven. Voorts heeft de rechtbank geoordeeld dat, nu zijn moeder op het tijdstip van de naturalisatie van zijn vader, toen het kind bij zijn moeder verbleef, niet over een eigen verblijfstitel beschikte, het kind ook niet over een afhankelijke vergunning tot verblijf in Nederland beschikte.

(Rijkswet op het Nederlanderschap art. 11)

Y., in haar hoedanigheid van voogdes van E., te R., verzoekster tot cassatie, adv. mr. G.Th.J. Bos,

tegen

De Staat der Nederlanden (Ministerie van Justitie), te 's-Gravenhage, verweerder in cassatie, adv. mr. H.A. Groen.

Rechtbank:

3. De stelling van verzoekster

Verzoekster stelt dat E. op 8 mei 1991 is geboren als zoon van haar en M. en dat M. de Nederlandse en de Turkse nationaliteit bezit.

Volgens verzoekster bezit E. de Nederlandse nationaliteit op de volgende gronden:

A: ten tijde van de geboorte van E. had zijn vader de Nederlandse nationaliteit verkregen via naturalisatie;

B: E. is erkend door een Nederlandse vader,

welke erkenning voor E. nationaliteitsrechtelijke gevolgen heeft;

C: er is (vormvrij) voor hem geopteerd.

4. Het standpunt van de Staat

In zijn voormeld schrijven van 10 februari 1996 concludeert de Staatssecretaris van Justitie dat E. niet de Nederlandse nationaliteit bezit.

5. De officier van justitie heeft geconcludeerd tot afwijzing van het verzoek.

6. Beoordeling van het verzoek

6.1. E. is geboren op 7 augustus (= 8 mei; red.) 1991 te A. uit het huwelijk van M. en Y. Ten tijde van de geboorte van E. bezaten zijn beide ouders alleen de Turkse nationaliteit. Zijn vader verkreeg op 6 april 1993 door naturalisatie de Nederlandse nationaliteit. Aangezien E. toentertijd niet beschikte over een vergunning tot verblijf is hij, in verband met het daarbij gemaakte voorbehoud, niet met zijn vader meegenaturaliseerd.

6.2. Uit het bovenstaande volgt dat E. niet bij zijn geboorte de Nederlandse nationaliteit heeft verkregen. De hierboven onder 3.A vermelde stelling van verzoekster is dan ook niet juist. Evenmin is E. Nederlander geworden door medenaturalisatie.

6.3. Subsidiar heeft verzoekster gesteld dat E. de Nederlandse nationaliteit zou bezitten ten gevolge van erkenning door zijn Nederlandse vader. Ook deze stelling gaat niet op. E. is immers staande huwelijk van M. en verzoekster geboren en er is dus geen sprake van erkenning.

6.4. Voorts stelt verzoekster dat E. de Nederlandse nationaliteit zou bezitten op grond van optie. E. behoort evenwel niet tot de personen die optiegerechtigd zijn, zodat ook dit onderdeel faalt.

6.5. Tijdens de mondelinge behandeling heeft verzoekster nog een beroep gedaan op de redelijkheid en billijkheid. Ook dit beroep slaagt niet. De wijzen waarop het Nederlanderschap kan worden gekregen zijn limitatief in de wet geregeld. Verrijking van die nationaliteit op grond van redelijkheid en billijkheid behoort daar niet toe.

6.6. Het bovenstaande betekent dat niet is komen vast te staan dat E. de Nederlandse nationaliteit bezit. Het verzoek tot vaststelling daarvan zal dan ook worden afgewezen. (enz.)

Cassatiemiddelen:

Requirante is van mening dat de bedoelde beschikking niet in stand kan blijven vanwege schending van het recht, subsidiair verzuim van vormen

zij voert twee cassatiemiddelen aan; ter toelichting van de cassatiemiddelen merkt requirante het volgende op; met betrekking tot cassatiemiddel 1: in zijn beschikking heeft de rechtbank geoor-

deeld dat E. niet met zijn vader is meegenaturaliseerd. De rechtbank is daarbij uitgegaan van de veronderstelling dat E. op het moment dat zijn vader de Nederlandse nationaliteit verkreeg niet beschikte over een vergunning tot verblijf. E. is van mening dat de rechtbank is uitgegaan van een onjuiste veronderstelling.

E. is geboren op 8 mei 1991, staande het huwelijk van zijn ouders. De ouders van E. waren op dat moment beiden in het bezit van een geldige vergunning tot verblijf. Krachtens de Vreemdelingencirculaire 1994 B1/5 wordt aan minderjarige kinderen een vergunning tot verblijf verleend indien zij feitelijk behoren tot het gezin waarbij toelating wordt beoogd. E. beoogde toelating bij zijn ouders, tot welk gezin hij feitelijk behoorde. E. beschikte aldus ten tijde van zijn geboorte over een geldige vergunning tot verblijf, aangezien ook zijn vader in het bezit was van een geldige vergunning tot verblijf.

Bij beschikking d.d. 10 februari 1992 is geweigerd de afhankelijke vergunning tot verblijf van de moeder van E. te verlengen. De vader van E. bleef echter in het bezit van zijn vergunning tot verblijf.

Artikel 11, lid 1, van de Rijkswet op het Nederlanderschap bepaalt dat het minderjarige niet-Nederlandse kind van een vader of moeder aan wie het Nederlanderschap is verleend in deze verkrijging deelt, tenzij te zijnen aanzien in het besluit een voorbehoud is gemaakt. Een dergelijk voorbehoud wordt gemaakt indien het minderjarige kind niet beschikt over een geldige vergunning tot verblijf. E. beschikte op het moment dat zijn vader de Nederlandse nationaliteit verkreeg over een geldige titel tot verblijf. E. wordt aldus geacht mee te zijn genaturaliseerd met zijn vader;

met betrekking tot cassatiemiddel 2:

E. is van mening dat, indien wordt aangenomen dat de feitelijke gezinsband van E. met zijn vader is verbroken, hoewel de juridische band met zijn vader niet geacht kan worden te zijn verbroken, hij toch geacht moet worden op het moment dat zijn vader werd genaturaliseerd te hebben beschikt over een geldige vergunning tot verblijf.

Bij de beschikking d.d. 10 februari 1992 is geweigerd de vergunning tot verblijf van de moeder te verlengen, welke beschikking echter niet inhield dat deze weigering ook E. betrof. E. is aldus van mening dat dient te worden aangenomen dat hij in het bezit is gebleven van zijn vergunning tot verblijf.

E. beschikte op het moment dat zijn vader de Nederlandse nationaliteit verkreeg aldus over een geldige titel tot verblijf. E. wordt aldus geacht te zijn meegenaturaliseerd met zijn vader.

Conclusie A-G mr. Mok:

1. Korte beschrijving van de zaak

1.1. Verzoekster van cassatie, Y., geboren in 1968, is op 7 augustus 1990 in Turkije in het hu-

welijk getreden met M. Beiden bezaten de Turkse nationaliteit.

M. was destijds houder van een vergunning tot vestiging en woonde in A.

1.2. Y. is op 15 november 1990 in het bezit van een machtiging tot voorlopig verblijf Nederland binnengereisd.

Op 19 november 1990 is een vergunning tot verblijf verleend met als doel „verblijf bij echtgenoot M., en het verrichten van arbeid al dan niet in loondienst gedurende dat verblijf”. Die vergunning was geldig tot 19 november 1991.

1.3. Uit het huwelijk is op 8 mei 1991 te A. E. geboren¹. E. verkreeg bij zijn geboorte de Turkse nationaliteit.

1.4. Op 7 februari 1992 heeft Y. zich gemeld bij het hoofd van plaatselijke politie te R. en verklaard dat van feitelijke samenwoning met haar echtgenoot sinds oktober 1991 geen sprake meer was. E. verbleef bij haar.

Zij verzocht een vergunning tot verblijf met als doel „verrichten van arbeid in loondienst”.

Bij beschikking van 10 februari 1992 heeft het hoofd van de plaatselijke politie te R. dit verzoek afgewezen. Een herzieningsverzoek is eveneens, bij beschikking van 10 december 1992, afgewezen. Vervolgens is beroep tegen deze herzieningsbeschikking ingesteld bij de Afdeling rechtspraak van de Raad van State, aan welk beroep bij brief van 19 maart 1993 schorsende werking is onthouden.

1.5. M. heeft bij KB van 6 april 1993 door naturalisatie de Nederlandse nationaliteit verkregen. Y. heeft ingestemd in een eventuele medenaturalisatie van E. In art. 2 van het naturalisatiebesluit is verstaan:

„het Nederlanderschap te onthouden aan minderjarige kinderen van de in artikel 1 van dit besluit vermelde personen, aan wie geen verblijf voor onbepaalde tijd in Nederland, onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen of Aruba, is toegestaan”².

1.6. Bij verzoekschrift van 24 januari 1996 heeft Y., in haar hoedanigheid van voogdes van E., zich gewend tot de rechtbank in Den Haag met het verzoek vast te stellen dat E. de Nederlandse nationaliteit bezit. Zij heeft haar verzoek gegrond, voor zover in cassatie nog van belang, op het feit dat ten tijde van de geboorte van E. zijn vader de Nederlandse nationaliteit had verkregen via naturalisatie.

De Staat heeft het verzoek gemotiveerd bestreden.

1.7. Bij beschikking van 5 juni 1996 heeft de rechtbank geoordeeld dat niet is komen vast te staan dat E. de Nederlandse nationaliteit bezit

1. In de bestreden beschikking heeft de rechtbank in Den Haag in ro. 6.1 overwogen dat E. is geboren op 7 augustus 1991, maar ik neem, gezien de gedingsstukken, aan dat dit een verschrijving is

2. KB van 3 april, nr. 3.002896, waarvan zich een (gedeeltelijke) kopie in het door de Staat overgelegde dossier bevindt.

en het verzoek afgewezen.

1.8. Tegen deze beschikking heeft Y. (tijdig) beroep in cassatie ingesteld. Het beroep steunt (blijkbaar) op twee cassatiemiddelen³.

Slechts de Staat heeft in cassatie stukken overgelegd. Waar ik verwijs naar de gedingstukken, bedoel ik de door de Staat overgelegde stukken.

2. Medenaturalisatie van minderjarigen

2.1. Art. 11 Rijkswet op het Nederlanderschap (RN) regelt de medenaturalisatie van kinderen. De eerste zin van het eerste lid bepaalt:

„Het minderjarige kind van een vader of moeder aan wie het Nederlanderschap is verleend deelt in deze verkrijging, tenzij te zijnen aanzien in het besluit een voorbehoud is gemaakt.”

2.2. In een circulaire van de staatssecretaris van Justitie van 31 maart 1992⁴ is onder hoofdstuk 3 (bezwaar tegen verblijf voor onbepaalde tijd in Nederland respectievelijk de Nederlandse Antillen en Aruba) sub c (procedurele aspecten) opgenomen:

„In het vervolg zal in ieder naturalisatiebesluit een algemeen artikel 2 worden opgenomen, luidende: „Het Nederlanderschap wordt onthouden aan de minderjarige kinderen van de in artikel 1 van dit besluit vermelde personen, aan wie geen verblijf voor onbepaalde tijd in Nederland onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen en Aruba is toegestaan”. Dit artikel biedt de mogelijkheid om een beroep op het Nederlanderschap van minderjarige kinderen tegen te gaan indien blijkt dat er tegen het verblijf voor onbepaalde tijd in Nederland onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen of Aruba bezwaar bestaat en zal blijven bestaan. Met het opnemen van dit artikel wordt derhalve niet beoogd een tweede verificatietoets in te brengen naar aanleiding van de mededeling van naturalisatie. Deze maatregel is in de praktijk noodzakelijk gebleken daar verschillende malen is voorgekomen dat voor minderjarige kinderen een beroep op het Nederlanderschap werd gedaan, van wie de overheid het bestaan ten tijde van de naturalisatieprocedure niet kende en tegen wier verblijf voor onbe-

paalde tijd in Nederland onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen of Aruba bezwaar bestond.”

2.3. De bijzin met het voorbehoud die nu in art. 11 RN voorkomt („tenzij ...”) is destijds (in 1976) bij nota van wijzigingen⁵ in het wetsontwerp tot wijziging van de Wet op het Nederlanderschap en het ingezetenschap van 1892 gebracht. In die nota (p. 12, ad 6) is ter toelichting gesteld:

„Door het inlassen van deze woorden wordt in de wet vastgelegd hetgeen reeds, in afwijking van de Wet op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, zo nodig bij een naturalisatiewet wordt bepaald. Het betreft kinderen die buiten het Koninkrijk verblijven of kinderen ten aanzien van wie is verzocht hen niet in de naturalisatie van de vader te doen delen.”

In antwoord op een vraag in het voorlopig verslag van de Eerste Kamer⁶ heeft de staatssecretaris van Justitie geantwoord:

„De leden van de CDA-fractie vragen op welke gronden aan het minderjarige niet-Nederlandse kind van een genaturaliseerde ouder het Nederlanderschap kan worden onthouden. Dit zal als regel geschieden wanneer een minderjarige niet in het Koninkrijk, doch – bij voorbeeld met een van de ouders of bij de grootouders – in het buitenland verblijf heeft. (...)”

Hieruit en uit de in § 4.2.1. geciteerde opmerking in de m.v.a.-I over het ontwerp-RN kan worden afgeleid dat het voorbehoud bedoeld was voor kinderen die niet bij de genaturaliseerde ouder in Nederland (of een ander Rijksdeel) verblijven.

2.4. De thans, blijkens de circulaire van 1992, gehanteerde beleidsregel voegt aan die bedoeling iets toe, nl. dat het kind niet slechts in Nederland (of een ander Rijksdeel) verblijft, maar dat dit verblijf ook is toegestaan.

2.5. Ruim een jaar geleden heeft de Hoge Raad over de bedoelde beleidsregel geoordeeld:

„(...) De onderhavige beleidsregel is niet in strijd met art. 11 lid 1, eerste zin, en het in overeenstemming daarmee gemaakte voorbehoud is een rechtsgeldig voorbehoud in de zin van deze bepaling.”

2.6. Volgens een op 28 januari 1994 bij de Tweede Kamer ingediend wetsvoorstel tot wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap⁹ zouden het eerste en het tweede lid van

5. Kamerst. (II 1974-1975), 12 837 (R 944), nrs. 6-7.

6. Kamerst. (I 1983-1984) 16 946 (R 1180), nr. 216, p. 6.

7. Kamerst., nr. 216a, p. 10/11.

8. HR 13 oktober 1995, RvdW 1995, 204C (NJ 1997, 148; *red.*) (ro. 3.2). Kritisch hierover: G.R. de Groot, Personen- en Familierecht, losbl. (art. 11 RN, aant. 1, p. 11-13).

9. Kamerstukken (II 1993-1994)

3. Uiterlijk bevat het cassatierekest slechts toelichtingen op twee middelen.

4. Opgenomen in S & J 209, 1994, p. 106 e.v. en in Nationaliteitswetgeving, losbl., Deel 2, Circulaires e.d. op het gebied der nationaliteitswetgeving, p. 109 e.v. In S & J vermeldt de circulaire dat hij in werking is getreden op 1 april 1992 en geldig is tot 1 april 1996. Na overleg met Zilverentant weet ik inmiddels dat het nog steeds vast beleid is dat in ieder naturalisatiebesluit een algemeen artikel 2, met een voorbehoud als in het onderhavige geval, wordt opgenomen. Zie hiervoor ook: Handleiding voor de toepassing van de Rijkswet op het Nederlanderschap, augustus 1994.

art. 11 als volgt moeten gaan luiden:

„1. Het minderjarige niet-Nederlandse kind van een vader of moeder aan wie het Nederlandschap is verleend, deelt in deze verlening, indien dit in het besluit uitdrukkelijk is bepaald. Het verzoek tot medeverlening wordt bij het verzoek tot verlening ingediend.

2. Een verzoek van de vader of moeder tot medeverlening van het Nederlandschap aan een kind beneden de leeftijd van 16 jaar wordt ingewilligd indien het kind sedert het tijdstip van het verzoek in Nederland onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen of Aruba, toelating en hoofdverblijf heeft.”

3. Bespreking van de cassatiemiddelen

3.1.1. De rechtbank heeft (ro. 6.1.) overwogen dat E., in verband met het in het naturalisatiebesluit gemaakte voorbehoud, niet met zijn vader is meegenaturaliseerd, aangezien hij destijds niet beschikte over een vergunning tot verblijf.

3.1.2. Middel 1 betoogt dat de rechtbank is uitgegaan van een onjuiste veronderstelling. Volgens het middel beschikte E. op het moment waarop zijn vader de Nederlandse nationaliteit verkreeg wel over een geldige titel tot verblijf.

E. is geboren op 8 mei 1991, staande het huwelijk van zijn ouders. Volgens de Vreemdelingen-circulaire 1994 B1/5 wordt aan minderjarige kinderen een vergunning tot verblijf verleend indien zij feitelijk behoren tot het gezin waarbij toelating wordt beoogd. E. beschikte ten tijde van zijn geboorte over een geldige vergunning tot verblijf, aangezien ook zijn vader in het bezit was van een geldige vergunning tot verblijf, aldus het middel. Het voegt daar aan toe dat bij beschikking van 10 februari 1992 is geweigerd de afhangelijke vergunning tot verblijf van de moeder, Y., te verlengen, maar dat de vader, M., in het bezit bleef van zijn vergunning tot verblijf.

3.1.3. E. is inderdaad in Nederland staande het huwelijk van Y. en M. geboren. M. was destijds in het bezit van een vergunning tot vestiging. Y. beschikte over een vergunning tot verblijf met als doel „verblijf bij echtgenoot M. en het verrichten van arbeid al dan niet in loondienst gedurende dat verblijf”, welke vergunning geldig was tot 19 november 1991.

In het algemeen zijn minderjarige kinderen niet in het bezit van een zelfstandige verblijfsvergunning. Uit de in cassatie overgelegde ge-

dingstukken blijkt niet dat E. een zelfstandige verblijfsvergunning had. Integendeel, uit de brief van de Staatssecretaris van Justitie van 22 februari 1996 volgt dat voor E. verblijf in Nederland afhankelijk was van de vergunning tot vestiging van zijn vader. E. beschikte derhalve kennelijk over een afhangelijke verblijfstitel (vergunning tot verblijf voor verblijf bij zijn vader).

3.1.4. Verbreking van de gezinsrelatie op grond waarvan een afhangelijke verblijfstitel is verkregen, leidt tot verlies van die titel.

Na verlies van de afhangelijke verblijfstitel kunnen vreemdelingen die in Nederland zijn geboren en die daarna hun verblijf in Nederland op legale wijze hebben voortgezet, in aanmerking komen voor een zelfstandige vergunning tot verblijf of voor een vergunning tot vestiging.¹⁰

E. woont sinds oktober 1991 niet langer in gezinsverband samen met degene bij wie verblijf is toegestaan. De moeder van E., Y., beschikt evenmin over een geldige verblijfstitel, sinds haar afhangelijke verblijfsvergunning verloren is gegaan door de feitelijke verbreking van haar huwelijk met M. Een zelfstandige verblijfstitel is haar geweigerd.¹¹

3.1.5. Er is niet gebleken dat E. na de verbreking van de gezinsband over een vergunning tot verblijf beschikte. Integendeel uit het dossier van de Staat blijkt dat hij geen vergunning tot verblijf had. Het had op de weg van Y., in haar hoedanigheid van voogdes van E., gelegen aan te tonen dat een dergelijke vergunning wel bestond.

Het (feitelijk) oordeel van de rechtbank dat E. op het moment dat zijn vader de Nederlandse nationaliteit verkreeg niet over een geldige vergunning tot verblijf beschikte is derhalve niet onbegrijpelijk.

Dat E. ten tijde van zijn geboorte over een geldige verblijfsvergunning beschikte of dat hij eventueel recht had op een vergunning tot verblijf doet daar niet aan af.

3.1.6. Het middel, dat er van uitgaat dat E. op het moment waarop zijn vader de Nederlandse nationaliteit verkreeg (6 april 1993, zie § 1.5.),

10. Zie: Vreemdelingen-circulaire 1994, B2. Voortgezet verblijf secundaire migranten, p. 1-9; Th. Holterman, Vreemdelingenrecht, 1996, p. 58-60; A. Kuijer en J.D.M. Steenbergen, Nederlands vreemdelingenrecht, derde druk, p. 172-173; R.W.L. Loeb, Inleiding vreemdelingenrecht, 1987, p. 108-118.

11. Een en ander is niet vastgesteld in de onderhavige procedure, maar blijkt uit de zich bij de gedingstukken bevindende beschikking van de rechtbank te Den Haag, zitting houdende te Haarlem, van 4 augustus 1995 waarin deze heeft geoordeeld dat vaststaat dat er geen sprake is van gezinsleven tussen E. en zijn vader, alsmede dat Y. niet over een geldige verblijfstitel beschikte. Dat laatste stelt deze trouwens, in middel 2, zelf.

→ 23 594 (R 1496). De zogenaamde „eerste tranche” (Wetsontwerp 23 029 (R 1461) tot wijziging van de Rijkswet op het Nederlandschap) is verworpen door de Eerste Kamer (m.n. wegens de kwestie van de meervoudige nationaliteit). Naar ik heb begrepen zal ook de „tweede tranche” (Wetsontwerp 23 594 (R 1496) ingetrokken worden. Er komt daarna een geheel nieuw wetsvoorstel tot wijziging van de Rijkswet op het Nederlandschap.

over een geldige titel tot verblijf beschikte, stuit derhalve af op gebrek aan feitelijke grondslag.

3.2.1. Middel 2 werpt op dat indien wordt aangenomen dat de feitelijke gezinsband van E. met zijn vader is verbroken, hij toch geacht moet worden op het moment waarop zijn vader werd genaturaliseerd te hebben beschikt over een geldige vergunning tot verblijf.

Bij de beschikking van 10 februari 1992 is geweigerd de vergunning tot verblijf van de moeder te verlengen, welke beschikking echter niet zou hebben ingehouden dat deze weigering ook E. betrof.

3.2.2. Het verzoek van de moeder van E., Y., van 7 februari 1992 tot verlening van een vergunning tot verblijf met als doel „het verrichten van arbeid in loondienst”, betrof mede haar kind beneden de leeftijd van 15 jaar, E., dat bij haar inwoonde¹².

De weigering haar een zelfstandige verblijfsvergunning¹³ te verlenen betrof derhalve ook haar minderjarige zoon E.

3.2.3. Daaruit volgt dat ook het tweede cassatiemiddel feitelijke grondslag mist.

4. Conclusie

Aangezien beide middelen falen luidt mijn conclusie tot verwerping van het beroep.

Hoge Raad:

1. Het geding in feitelijke instantie

Met een op 24 januari 1996 ter griffie van de Rechtbank te 's-Gravenhage ingediend verzoekschrift heeft verzoekster tot cassatie, verder te noemen: Y., zich in haar hoedanigheid van voogdes van E.M. gewend tot die Rechtbank met het verzoek vast te stellen dat E. de Nederlandse nationaliteit bezit.

De Staat heeft het verzoek bestreden.

De Rechtbank heeft de zaak mondeling behandeld ter terechtzitting van 2 april 1996. De Officier van Justitie heeft geconcludeerd tot afwijzing van het verzoek.

Bij beschikking van 5 juni 1996 heeft de Rechtbank het verzoek afgewezen.

(...)

2. Het geding in cassatie

(...)

De beschikking van de Rechtbank en de overige stukken van het geding in eerste instantie zijn door Y. niet overgelegd. Nadat de Griffier van de Hoge Raad de advocaat van Y. bij herhaling doch tevergeefs om overlegging van de processtukken had verzocht, heeft hij namens

12. Zie verzoek tot verlening vergunning tot verblijf, ontvangen (door de gemeentepolitie Rotterdam) op 7 februari 1992, bevindt zich bij de gedingstukken („Bijlage 2”). Hoewel de naam „E.” hier geschreven is als „E.” gaat het, gezien de ook vermelde geboortedatum klaarblijkelijk om hetzelfde kind.

13. Zie het in de vorige noot vermelde stuk.

de voorzitter van de eerste kamer van de Hoge Raad bij brief van 4 oktober 1996 aan de advocaat van Y. medegedeeld dat de zaak zal worden afgedaan op het door de advocaat van de Staat overgelegde dossier.

3. Beoordeling van de middelen

3.1. In cassatie kan van het volgende worden uitgegaan.

(i) Y., geboren in Turkije op 17 maart 1968, is in augustus 1990 in Turkije in het huwelijk getreden met M. (hierna: M.), geboren in Turkije op 27 april 1967. Beiden bezaten de Turkse nationaliteit.

(ii) M. woonde in A. en was houder van een vergunning tot vestiging. Y. is in november 1990, met een machtiging tot voorlopig verblijf, Nederland binnengereisd.

(iii) Y. heeft op 19 november 1990 verzocht om een vergunning tot verblijf met als doel „verblijf bij echtgenoot M. en het verrichten van arbeid al dan niet in loondienst gedurende dat verblijf”. De gevraagde vergunning is haar op dezelfde dag verleend, met een geldigheidsduur van een jaar.

(iv) Uit het huwelijk is op 8 mei 1991 te A. E.M. geboren.

(v) Op 7 februari 1992 heeft Y. zich gemeld bij het hoofd van de plaatselijke politie te R. Zij verklaarde dat van feitelijke samenwoning met haar echtgenoot sinds oktober 1991 geen sprake meer was en verzocht, mede ten behoeve van haar zoon E., die bij haar verbleef, verlening van een vergunning tot verblijf met als doel het verrichten van arbeid in loondienst.

(vi) Bij beschikking van 10 februari 1992 is dat verzoek afgewezen. Het door Y. ingediende herzieningsverzoek is bij beschikking van 10 december 1992 afgewezen. Vervolgens heeft Y. beroep tegen deze herzieningsbeschikking ingesteld bij de Afdeling rechtspraak van de Raad van State. De Staatssecretaris van Justitie heeft bij brief van 19 maart 1993 aan dit beroep schorsende werking onthouden.

(vii) M. heeft bij Koninklijk Besluit van 6 april 1993 door naturalisatie de Nederlandse nationaliteit verkregen. Y. had ingestemd met een eventuele medenaturalisatie van E. In art. 2 van genoemd Koninklijk Besluit is evenwel bepaald dat het Nederlanderschap wordt onthouden „aan minderjarige kinderen van de in artikel 1 van dit besluit vermelde personen, aan wie geen verblijf voor onbepaalde tijd in Nederland, onderscheidenlijk de Nederlandse Antillen of Aruba, is toegestaan”.

3.2. Y. heeft in haar hoedanigheid van voogdes over E. aan de Rechtbank verzocht vast te stellen dat E. de Nederlandse nationaliteit bezit. Zij stelde daartoe: (a) dat ten tijde van de geboorte van E. diens vader M. de Nederlandse nationaliteit had verkregen via naturalisatie; (b) dat E. is erkend door een Nederlandse vader, welke erkenning voor E. nationaliteitsrechtelijke gevolgen heeft; (c) dat voor E. (vormvrij) is goedgekeurd.

De Rechtbank heeft die stellingen onjuist gevonden en voorts geoordeeld dat E., toen zijn vader door naturalisatie de Nederlandse nationaliteit verkreeg, niet beschikte over een vergunning tot verblijf en daarom, in verband met het bij de naturalisatie gemaakte voorbehoud, niet met zijn vader is meegenaturaliseerd. Tegen dit oordeel richten zich de middelen.

3.3. Het eerste middel strekt ten betoge dat, anders dan de Rechtbank heeft aangenomen, E. op het tijdstip waarop zijn vader de Nederlandse nationaliteit verkreeg, wel degelijk beschikte over een vergunning tot verblijf, zodat het in het naturalisatiebesluit gemaakte voorbehoud niet op E. van toepassing is.

Het middel is tevergeefs voorgesteld. De Rechtbank heeft zich kennelijk verenigd met het standpunt van de Staat, blijkende uit de door de Rechtbank vermelde en tot de gedingstukken behorende brief van de Staatssecretaris van 22 februari 1996 met bijlagen, dat E. sedert zijn geboorte geen zelfstandige verblijfstitel had en tijdens zijn verblijf bij zijn vader wel over een van de aan zijn vader verleende vergunning tot vestiging afhankelijke verblijfstitel beschikte, maar dat deze titel verloren ging toen hij bij de beëindiging van de samenwoning tussen zijn ouders bij zijn moeder ging verblijven. Nu zijn moeder op het tijdstip van de naturalisatie van M., toen E. bij zijn moeder verbleef, niet over een eigen verblijfstitel beschikte, aldus kennelijk de gedachtengang van de Rechtbank, beschikte E. op dat tijdstip ook niet over een afhankelijke vergunning tot verblijf in Nederland. Aldus oordelende, heeft de Rechtbank niet blijk gegeven van een onjuiste rechtsopvatting. In het licht van de hiervoor in 3.1 onder (iii), (v) en (vi) vermelde feiten zijn die oordelen ook niet onbegrijpelijk.

3.4. Het tweede middel betoogt dat, indien wordt aangenomen dat de feitelijke gezinsband van E. met zijn vader is verbroken, hij toch geacht moet worden te hebben beschikt over een geldige vergunning tot verblijf, aangezien de beschikking van 10 februari 1992, waarbij aan Y. een vergunning tot verblijf werd geweigerd, niet inhield dat deze weigering ook E. betrof.

Dit betoog stuit reeds hierop af dat, nu het hiervoor in 3.1 onder (v) vermelde verzoek van Y. mede voor E. gold, voormelde weigering eveneens E. betrof.

Het middel kan dus niet tot cassatie leiden.

4. Beslissing

De Hoge Raad verwierpt het beroep.

Noot:

1. Hoewel art. 11 Rijkswet op het Nederlanderschap (hierna af te korten als RWNed) ervan uitgaat, dat een minderjarig kind deelt in de naturalisatie tot Nederlander van (één van) zijn ouders, tenzij in het desbetreffende naturalisatiebesluit „te zijnen aanzien” een voorbehoud is gemaakt, is dit uitgangspunt sterk geamendeerd

door een circulaire van de Staatssecretaris van Justitie van 31 maart 1992. Sindsdien bevat elk naturalisatiebesluit een standaardvoorbehoud ten aanzien van alle kinderen van de genaturaliseerde, aan wie geen verblijf voor onbepaalde tijd in Nederland is toegestaan. A-G Mok gaat in zijn conclusie uitvoerig in op de achtergrond hiervan sub 2.1-2.4.

2. De vraag is gesteld, of het door de vermelde circulaire geïntroduceerde in algemene woorden geformuleerde voorbehoud niet in strijd met de wet is. In art. 23 RWNed is immers bepaald, dat bij algemene maatregel van rijksbestuur nadere regels kunnen worden gesteld ter uitvoering van de Rijkswet. Een circulaire is echter onmiskenbaar geen algemene maatregel van rijksbestuur. De HR heeft evenwel reeds bij beschikking van 13 oktober 1995, NJ 1997, 148 beslist, dat de op bedoelde circulaire steunende uitsluitingsclausule niet in strijd met de wet is. De beslissing in de onderhavige beschikking gaat van dit gegeven uit.

3. In casu was de vader tot Nederlander genaturaliseerd, nadat de samenwoning met zijn echtgenote en hun gemeenschappelijke kind was verbroken. De echtgenote en ook het bij haar wonende gemeenschappelijke kind beschikte niet over een geldige verblijfstitel. Dit feit bewerkstelligde, dat het kind op grond van de in het naturalisatiebesluit opgenomen standaarduitsluitingsclausule niet het Nederlanderschap verwierf. Dit resultaat spoort precies met de lijn die is ingezet door de reeds vermelde beschikking van de HR 13 oktober 1995.

4. Enkele aantekeningen dienen nog te worden gemaakt. Dat het op de circulaire gebaseerde standaardvoorbehoud niet strijdig met de wet is, moeten we sinds 1995 zeker aannemen als het gaat om een naturalisatie van een persoon die woonachtig is in het Europese deel van ons Koninkrijk. Enige twijfel koester ik evenwel, of de geldigheid van een dergelijk voorbehoud ook mag worden aangenomen als de genaturaliseerde of diens kind woonachtig is in de Nederlandse Antillen of Aruba. De boven bedoelde circulaire is weliswaar ook naar de overzeese rijksdelen gezonden, maar deze landen hebben – voorzover ik weet – niet meegewerkt aan de totstandkoming van de circulaire. De strekking van art. 23 RWNed is nu juist om ondermeer zeker te stellen, dat nadere regelingen ter uitvoering van de Rijkswet tot stand komen met participatie van de overzeese rijksdelen. Het artikel eist immers geen gewone AMVB maar een algemene maatregel van rijksbestuur. Deze regeling kan worden gezien als een rechtstreeks gevolg van art. 3 lid 1 sub b van het Statuut voor het Koninkrijk, dat de regeling van het Nederlanderschap kwalificeert als aangelegenheid van het Koninkrijk.

5. De advocaat van het kind had in feitelijke instantie (rechtbank 's-Gravenhage) ondermeer betoogd, dat het kind ook gezien kan worden als een door een Nederlander erkend kind. Daardoor zou het kind krachtens art. 4 RWNed

het Nederlandschap hebben verworven. Feitelijk is dit argument niet juist: het stond in casu buiten kijf, dat het kind als wettig kind was geboren. Van erkenning door de vader in de juridisch-technische betekenis van dit woord was geen sprake. Dit op zichzelf onjuiste argument leidde er bij mij echter wel toe, dat ik me afvroeg of niet door de onderhavige beslissing vergelijkbare gevallen ongelijk worden behandeld. Had de thans tot Nederlander genaturaliseerde niet een wettig kind, maar een onwettig kind verwekt, dan had hij dit kind na zijn naturalisatie met nationaliteitsgevolg kunnen erkennen, ook al had het kind geen geldige verblijfstitel in Nederland. Nu treedt geen nationaliteitsgevolg op vanwege de standaardvoorbehoudsclausule. Is het niet wat vreemd, dat een wettig kind zich in een slechtere positie bevindt dan een onwettig kind? Na ampele overwegingen meen ik echter, dat er gronden aanwezig zijn om de voor de naturalisatie geboren wettige en erkende natuurlijke kinderen van de genaturaliseerde anders te behandelen dan de na de naturalisatie erkende natuurlijke kinderen. In het laatste geval gaat onze wetgever uit van de verwachting, dat door de erkenning nauwe banden ontstaan tussen het kind en de Nederlandse vader en daardoor ook tussen het kind en Nederland. Soms zal die verwachting niet uitkomen, maar de wetgever acht de kans dat wel nauwe banden met ons land ontstaan kennelijk zo groot, dat het risico dat men in dit opzicht bedrogen uitkomt, wordt geaccepteerd door de nationaliteit van rechtswege aan de erkenning te koppelen. Bij het beslissen over het al dan niet meenaturaliseren van reeds geboren kinderen, ligt de zaak anders. Het is dan mogelijk om per kind na te gaan, of zo'n kind al nauwe banden met Nederland heeft, althans of het waarschijnlijk is, dat het zulke nauwe banden met Nederland opbouwt, dat de (mede)verlening van het Nederlandschap op zijn plaats is. Het is in die context niet onbegrijpelijk, dat het ministerie van justitie meent, dat het al dan niet in bezit zijn van een geldige verblijfstitel een nuttige meetlat is voor het inschatten van de kans op het opbouwen van zo nauwe banden met Nederland, dat het toekennen van de Nederlandse nationaliteit gerechtvaardigd is.

6. De in de onderhavige beschikking centraal staande problematiek zal in de naaste toekomst naar alle waarschijnlijkheid drastisch veranderen. A-G Mok wees er in zijn conclusie onder 2.6 al op, dat in het op 28 januari 1994 bij de Tweede Kamer ingediende Voorstel van Rijkswet tot wijziging van de Rijkswet op het Nederlandschap (wetsontwerp 23 594 (R 1496)) wordt voorgesteld de redactie van art. 11 RWNed compleet te wijzigen. Het voorgestelde nieuwe artikel telt acht leden. De eerste twee leden van het voorgestelde artikel worden door A-G Mok aangehaald. Weliswaar staat inmiddels vast, dat het bedoelde wetsontwerp binnenkort zal worden ingetrokken, vanwege de weerstand die bepaalde elementen van dit wetsont-

werp en wetsontwerp 23 029 (R 1461) in de Tweede, respectievelijk Eerste Kamer heeft ondervonden. Aangekondigd is evenwel, dat tegelijkertijd een nieuw wetsontwerp ter wijziging van de Rijkswet op het Nederlandschap bij de Tweede Kamer zal worden ingediend. Het voorgestelde art. 11 zal zonder de geringste twijfel in dat nieuwe wetsontwerp worden opgenomen. Over de wenselijkheid van individuele medenaturalisatie van met name genoemde kinderen bestond namelijk geen onenigheid. Met het oog op de rechtszekerheid deel ik de mening, dat een individuele medenaturalisatie te prevaleren is boven de thans bestaande praktijk (zie reeds G.R. de Groot, Staatsangehörigkeitsrecht im Wandel, Köln etc. 1989, blz. 273). De casus die aanleiding gaf tot de boven afgedrukte beschikking van de HR opent evenwel wel de ogen voor een probleem betreffende de relatie tussen het voorgestelde eerste en het voorgestelde tweede lid. In casu had de vader ingestemd met de medenaturalisatie van zijn kind. Op het moment van het indienen van het naturalisatieverzoek woonde – naar ik aanneem – het kind tezamen met de moeder nog bij de vader. Het kind beschikte dus op dat moment over een geldige verblijfstitel (en derhalve was dus sprake van „toelating” in de zin van het voorgestelde art. 11). Op het moment van de naturalisatiebeschikking beschikte het kind evenwel niet meer over een geldige verblijfstitel, maar het is de vraag of de naturalisatieautoriteiten daarvan op de hoogte waren, respectievelijk hadden kunnen zijn. Als het nieuwe art. 11 reeds zou hebben gegolden op het moment van de naturalisatie van de vader zou het kind met zeer grote waarschijnlijkheid in de naturalisatiebeschikking als medegenaturaliseerd zijn vermeld. Zou hij dan Nederlander zijn op grond van het bepaalde in de beschikking in combinatie met het bepaalde in lid 1 van het voorgestelde art. 11, of zou de vermelding in de beschikking nog onderuit getrokken kunnen worden met een beroep op lid 2 door te wijzen op het afwezig zijn van een verblijfstitel? Ik neig er toe te tenderen naar de eerstvermelde optie, maar ben daarover niet honderd procent zeker. Teneinde de noodzaak tot het uitlokken van jurisprudentie hierover te voorkomen, is het wenselijk dat dit punt gedurende de parlementaire behandeling aan de orde wordt gesteld.

GRdG